

Predavanje: Uloga sposobnosti u odabiru zanimanja

Dr.sc. Maja Parmač Kovačić
Lipanj, 2015.

Uloga sposobnosti u odabiru zanimanja

- Sposobnosti su temeljne čovjekove osobine
- Određuju pojedinčev domet u nekoj aktivnosti
- Mogu biti:
 - intelektualne (npr. sposobnost rasuđivanja, apstraktnog mišljenja, rječitost)
 - motoričke (npr. ručna spretnost, brzina reagiranja)
 - senzorne (npr. oštrina vida, taktilna osjetljivost)

Uloga sposobnosti u odabiru zanimanja

- Svako zanimanje traži određeni sklop sposobnosti
- Posjeduje li pojedinac poželjan sklop sposobnosti - onaj koji je u skladu s odabranim zanimanjem – lakše će, brže i temeljitije usvojiti potrebne radne vještine, a konačna razina njegove uspješnosti i zadovoljstva u obavljanju tog posla će biti veća
→ važnost upoznavanja vlastitih sposobnosti

Uloga sposobnosti u odabiru zanimanja

- Inteligencija - jedan od najboljih prediktora uspjeha u školovanju i poslu.
- Svi poslovi zahtijevaju određenu razinu kognitivnih sposobnosti kako bismo:
 - a) naučili kako raditi
 - b) bili uspješni u poslu.

Inteligencija kao prediktor

Tablica 1: Korelacije rezultata na testovima inteligencije i nekih varijabli

Kriterijska varijabla	Koeficijent korelacije
Akademski uspjeh	.50
Razina obrazovanja	.55
Uspjeh u treningu za posao	.55
Radna uspješnost	.51

Struktura inteligencije

- Kakvog je oblika inteligencija i od kojih se dijelova sastoji?
- Zaključci dobiveni iz rezultata na testovima inteligencije.

Struktura inteligencije

1. Generalni faktor intelektualne sposobnosti
 - Spearman - dvofaktorska teorija inteligencije (g faktor + s-faktori)

2. Grupni faktori intelektualnih sposobnosti
 - Thurstone – sedam primarnih mentalnih sposobnosti
 - Guilfordov model inteligencije: 120 sposobnosti

3. Generalni faktor + grupni faktori intelektualnih sposobnosti (hijerarhijska organizacija)
 - Cattell – fluidna i kristalizirana inteligencija
 - Carrol – tri stratuma inteligencije
 - Vernon – četiri razine faktora inteligencije

Testovi inteligencije

- Ravenove progresivne matrice (SPM, SPM paralelni, SPM-plus, APM)
- Domino test (D-48, D-70)
- Cattellovi kulturalno nepristrani testovi inteligencije (CTI)
- Naglierijev test neverbalne sposobnosti (NNAT)
- Mill Hill ljestvica rječnika (MHV)
- Diferencijalni testovi sposobnosti (DAT) za učenike osnovnih škola

Uloga sposobnosti u odabiru zanimanja

Uspjeh u nekom zanimanju često ovisi (i) o:

- brzini i preciznosti
- psihomotoričkoj koordinaciji
- lakoći manipulacije predmetima
→ psihomotoričkim sposobnostima

Testovi psihomotorike

1. Deksterimetri

– mjere brzinu i točnost jednostavnih rutinskih pokreta (Test spretnosti upotrebe ručnog alata, Purdue Pegboard test, Minnesota deksterimetar O'Connorov deksterimetar)

2. Testovi slijeđenja (tracing)

– mjere faktor preciznosti i faktor okulomotorne koordinacije (Bonnardelova sinusoida, Bonnardelova omega)

3. Reakciometri

4. Ostali

Preporuke radionica s djecom

Drugi o meni

- podjela u grupe
- svatko na papiru treba nacrtati cvijet sa što većim laticama (onoliko latica koliko je članova grupe)
- unutar cvijeta (u tučak) svatko napiše svoje ime, a ostali članovi grupe mu u jednu od latica upisuju pozitivnu osobinu (npr. odgovoran, uvijek dolazi na vrijeme)
- cilj – spoznavanje mišljenja ljudi iz okoline u procesu samospoznaje

Preporuke radionica s djecom

- Ja sam...
- Pogodi tko sam (svaki učenik putem crteža predstavlja svoje sposobnosti i želje za daljnjim školovanjem, a ostali učenici pogađaju čiji je crtež)
- Intervju za posao snova (učenici artikuliraju svoje sposobnosti kroz intervju za posao snova)

